

הלכות שבת פרק יד

א. איזו היא רשות הרבים מדברות ויערים ושדות, ודרכים המפלשין להן: ובלבד שיהיה רחב הדרך שש עשרה אמה, ולא תהיה עליו תקרה. ואי זו היא רשות היחיד תל שגבוה עשרה טפחים, ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן; וכן חריץ שהוא עמוק עשרה, ורחב ארבעה על ארבעה או יתר על כן; וכן מקום שהוא מקף ארבע מחצות, גבהן עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן, אפלו יש בה כמה מילין, אם הקף לדירה כגון מדינה המקפת חומה שדלתותיה ננעלות בלילה; ומבואות שיש להן שלושה פותלים, ולחי ברוח רביעית; וכן חצר ודיר וסהר, שהקפו לדירה: כלן, רשות היחיד גמורה הן.

ב. אפלו כלים, כגון ספינה או מגדל שלעץ וכורת וכיוצא בהן אם יש בהן ארבעה על ארבעה בגבה עשרה, או יתר על זה הרי הן רשות היחיד גמורה.

ג. עבי הפותלים שלרשות היחיד, כרשות היחיד לאחרים עושה מחצה, לעצמו לא כל שכן. אויר רשות היחיד, כרשות היחיד; ורשות היחיד, אוירה כרשות היחיד עד לרקיע. אבל אויר רשות הרבים אינו כרשות הרבים, אלא עד עשרה טפחים; ולמעלה מעשרה באויר רשות הרבים, מקום פטור הוא.

ד. [תחילת א] ארבע רשיות לשבת רשות היחיד, ורשות הרבים, וכרמלית, ומקום פטור. איזו היא כרמלית תל שיש בו ארבעה על ארבעה או יתר על כן, וגבהו משלושה ועד עשרה, שהכרמלית אינה תופסת אלא עד עשרה, ואין רחבה פחות מארבעה על ארבעה; וכן חריץ שיש בו ארבעה על ארבעה או יתר על כן, ועמוק משלושה עד עשרה; וכן מקום שהקף בארבע מחצות, גבהן משלושה ועד עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן; וכן קרן זווית הסמוכה לרשות הרבים, והוא המקום שמקף שלוש מחצות, והרוח הרביעית רשות הרבים, כגון מבוי שאין לו לחי או קורה ברוח רביעית; וכן הימים והבקעה, בין בימות החמה בין בימות הגשמים: כל אלו, כרמלית הן.

ה. אויר הכרמלית, הרי הוא ככרמלית עד עשרה טפחים; ולמעלה מעשרה באויר הכרמלית, הרי הוא מקום פטור. לפיכך מעל פני המים שבימים ושבנהרות, עד עשרה טפחים באויר כרמלית; ולמעלה מעשרה, מקום פטור. אבל כל העמק המלא מים, הרי הוא כקרקע עבה. בור שבכרמלית הרי הוא ככרמלית, אפלו עמוק מאה אמה ורחב מאה אמה.

ו. רשות הרבים שהיתה עליה תקרה, או שאין ברחבה שש עשרה אמה הרי היא ככרמלית. אצטבה שבין העמודים העומדים ברשות הרבים, הרי היא ככרמלית; וצדי רשות הרבים, ככרמלית. אבל בין העמודים הואיל ורבים דורסין ביניהן, הרי הן רשות הרבים.

ז. איזה הוא מקום פטור מקום שיש בו פחות מארבעה על ארבעה, וגבהו שלושה עד לרקיע: שכל פחות משלושה, הרי הוא פארץ. אפלו קוצים וברקנים, או גללים ברשות הרבים, גבהן שלושה, ואין בהן ארבעה על ארבעה הרי הן מקום

פֶּטוּר. וְכֵן חֲרִיץ שְׁאִין בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה, וְעַמְקוֹ מְשֻׁלוּשָׁה עַד הַתְּהוֹם, וְכֵן מְקוֹם הַמֶּקֶף שְׁאִין בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה, אֶפְלוּ הִיָּה אֲרָכּוֹ אֶלֶף מִיל, וְרַחְבּוֹ אַרְבַּעַה פָּחוֹת שְׁעוֹרָה, וְגִבְהוֹ מְשֻׁלוּשָׁה וּמַעֲלָה הָרִי זֶה מְקוֹם פֶּטוּר. וְכֵן אוֹיֵר רְשׁוֹת הָרָבִים אוֹ אוֹיֵר כְּרַמְלִית, לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה הָרִי הוּא מְקוֹם פֶּטוּר.

ח. מְקוֹם שֵׁישׁ בְּגִבְהוֹ תִּשְׁעָה טַפְחִים מְצַמְצְמוֹת, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יֵתֵר, בְּרְשׁוֹת הָרָבִים הָרִי הוּא כְּרְשׁוֹת הָרָבִים: וְאִין מְשֻׁגִּיחִין עַל מִדַּת אֲרָכּוֹ וּמִדַּת רַחְבּוֹ, בֵּין רַחֵב בֵּין קָצֵר מִפְּנֵי שְׂרָבִים מְכַתְּפִין עֲלָיו. אָבֵל אִם הִיָּה יֵתֵר עַל תִּשְׁעָה, אוֹ פָּחוֹת אִם הִיָּה בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה אוֹ יֵתֵר, הָרִי הוּא כְּרַמְלִית; וְאִם אִין בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה, הָרִי הוּא מְקוֹם פֶּטוּר. גַּג הַסָּמוּךְ לְרְשׁוֹת הָרָבִים, בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה טַפְחִים הוֹאִיל וְרָבִים מְכַתְּפִין עֲלָיו, אֲסוּר לְטַלְטֵל בָּגַג, עַד שִׁיעֲשָׂה לוֹ סֵלָם קְבוּעַ לְהַתִּירוֹ.

ט. עֲמוּד בְּרְשׁוֹת הָרָבִים, גְּבוּהָ עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבַּעַה הָרִי זֶה רְשׁוֹת הַיָּחִיד. נֶעֱץ בְּגִבְהוֹ יֵתֵד כָּל שֶׁהוּא, אֶפְלוּ אִינָה גְבוּהָה שְׁלוּשָׁה הוֹאִיל וְרֹאוּי לְתִלּוֹת בֵּיתֵד וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, הָרִי זֶה מִמַּעַטּוֹ וְנִנְעָשָׂה כְּרַמְלִית, וְאִין מוֹדִדִין לוֹ, אֲלֹא מִן הַיֵּתֵד וּלְמַעַלָּה: וְאֶפְלוּ מִלְּאָהוּ כָּלוּ יִתְדוֹת, הָרִי זֶה נִתְמַעֵט גְּבָהוּ, שֶׁהָרִי תוֹלִין בְּאוֹתָן הַיִּתְדוֹת, וּמִשְׁתַּמְשִׁים בָּהֶן.

י. חוֹרֵי רְשׁוֹת הַיָּחִיד, הָרִי הֵן כְּרְשׁוֹת הַיָּחִיד; אָבֵל חוֹרֵי רְשׁוֹת הָרָבִים אִינָם כְּרְשׁוֹת הָרָבִים, אֲלֹא הָרִי הֵן כְּפִי מִדָּתָן. כִּיצַד: חוֹר בְּצַד רְשׁוֹת הָרָבִים אִם יֵשׁ בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה וְגְבוּהָ עֲשָׂרָה, הָרִי זֶה רְשׁוֹת הַיָּחִיד; וְאִם אִין גְּבוּהָ עֲשָׂרָה, הָרִי זֶה כְּרַמְלִית. וְאִם אִין בּוֹ אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה, הָרִי זֶה מְקוֹם פֶּטוּר: וְהוּא, שְׁגִבּוּהָ שְׁלוּשָׁה שְׁכָל פָּחוֹת מְשֻׁלוּשָׁה, הָרִי הוּא כְּאַרְץ.

יא. רְשׁוֹת הַיָּחִיד וּמְקוֹם פֶּטוּר, מִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכָלֵן אֶפְלוּ הִיָּה אֲרָךְ כָּל אַחַת מִשְׁתִּיהֵן כַּמָּה מִלִּין, מְטַלְטֵל בְּכָלָה. אָבֵל רְשׁוֹת הָרָבִים וְהַכְּרַמְלִית אִין מְטַלְטֵלִין בָּהֶן, אֲלֹא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת: וְאִם הָעֵבִיר, אוֹ הוֹשִׁיט, אוֹ זָרַק חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת בְּרְשׁוֹת הָרָבִים, חֵיב. וּבְכְרַמְלִית, פֶּטוּר שְׁאֲסוּר הַכְּרַמְלִית מִדְּבָרֵיהֶם מִפְּנֵי שֶׁהִיא דוֹמָה לְרְשׁוֹת הָרָבִים, שְׁמָא תִּתְחַלֵּף בְּרְשׁוֹת הָרָבִים. לְפִיכָךְ אִם לֹא הִיָּה צָרִיךְ לַגּוֹף הַהוּצָאָה, כְּגוֹן שֶׁהָעֵבִיר קוּץ בְּכְרַמְלִית כְּדִי שְׁלֹא יִזְקוּ בּוֹ רַבִּים הָרִי זֶה מִתֵּר, וְאֶפְלוּ הָעֵבִירוּ כַּמָּה אַמּוֹת; וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

יב. כֶּשֶׁם שֶׁמִּתֵּר לְטַלְטֵל בְּכָל מְקוֹם פֶּטוּר כֶּךָ מִתֵּר לְהַכְנִיס מִמֶּנּוּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד, אוֹ לְרְשׁוֹת הָרָבִים, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר לְכְּרַמְלִית; וּמוֹצִיאִין לוֹ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד, וּמִרְשׁוֹת הָרָבִים, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר מִן הַכְּרַמְלִית.

יג. כֶּשֶׁם שְׁאֲסוּר לְטַלְטֵל בְּכָל הַכְּרַמְלִית כֶּךָ אֲסוּר לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד, אוֹ לְרְשׁוֹת הָרָבִים, אוֹ לְהַכְנִיס לְכְּרַמְלִית מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד, אוֹ מִרְשׁוֹת הָרָבִים; וְאִם הוֹצִיא אוֹ הַכְּנִיס, פֶּטוּר.

יד. הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד, אוֹ מִרְשׁוֹת הָרָבִים לְרְשׁוֹת הָרָבִים, וּכְרַמְלִית בְּאַמְצָע פֶּטוּר; וְכֵן הַמוֹשִׁיט אוֹ הַזּוֹרֵק מִזֹּו לָזוֹ, וּכְרַמְלִית בְּאַמְצָע פֶּטוּר. הַמוֹצִיא חֶפֶץ מִרְשׁוֹת הָרָבִים לְכְּרַמְלִית וְהַנִּיחוֹ שָׁם, וְחָזַר וְעִקְרוּ מִכְּרַמְלִית וְהַכְּנִיסוּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד, אוֹ שֶׁהוֹצִיאוּ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד לְכְּרַמְלִית וְהַנִּיחוֹ שָׁם, וְחָזַר וְעִקְרוּ מִכְּרַמְלִית וְהוֹצִיאוּ לְרְשׁוֹת הָרָבִים הָרִי זֶה פֶּטוּר.

טו. המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, ועבר על מקום פטור ביניהן בהליכתו חייב, שהמהלך אינו פעוּמָד; ואין צריך לומר, בזרק שעבר החפץ במקום פטור שאינו חשוב כמי שנח שם. היה עומד במקום פטור, ונטל חפץ מרשות היחיד, או מאדם העומד שם, והניחו ברשות הרבים, או ביד אדם העומד שם פטור; וכן אם הכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ועמד במקום פטור פטור.

טז. עמוד ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, ואין בעיקרו ארבעה, ואין בגבה הקצר שלו שלושה הרי הוא רשות היחיד; ואם זרק מרשות הרבים, ונח על גביו חייב. תל המתלקט גבה עשרה טפחים מתוך ארץ ארבע אמות, הרי הוא רשות היחיד; ואם זרק מרשות הרבים, ונח על גביו חייב.

יז. נעץ קנה ברשות היחיד, אפלו גבוה מאה אמה, וזרק מרשות הרבים, ונח על גביו חייב: שרשות היחיד, עולה עד לרקיע. אילן שהוא עומד ברשות היחיד, ונופו נוטה לרשות הרבים, וזרק ונח על נופו פטור: שאין הנוף, הולך אחר העיקר.

יח. נעץ קנה ברשות הרבים, ובראשו טרסקל, וזרק ונח על גביו פטור: שאין רשות הרבים, אלא עד עשרה. הזורק ארבע אמות ברשות הרבים, ונח החפץ בפותל, כגון שזרק חלב או בצק, ונדבק בפותל אם נדבק למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר, שלמעלה מעשרה ברשות הרבים מקום פטור הוא; נדבק למטה מעשרה טפחים כזורק בארץ, וחייב. זרק למעלה מעשרה, ונח בחור כל שהוא פטור.

יט. זרק קנה או רמח מרשות היחיד, ונתקע ברשות הרבים כשהוא עומד פטור, שהרי מקצתו במקום פטור. זרק כלי מרשות היחיד לרשות הרבים, והיה אותו כלי גדול, ויש בו ארבעה על ארבעה בגבה עשרה פטור: מפני שכלי זה רשות היחיד גמורה, ונמצא כמוציא מרשות היחיד לרשות היחיד.

כ. בור תשעה ברשות הרבים, ועקר חליה מקרקעיתו והשלימו לעשרה אף על פי שעקירת החפץ ועשית המחצה באין כאחת, פטור: מפני שלא היתה המחצה עשרה, בתחלה. היה הבור עשרה, והשליף לו חליה, ומעטו מעשרה פטור, שהרי הנחת החפץ וסלוק המחצה באין כאחת.

כא. הזורק דף, ונח על גבי יתדות ברשות הרבים, ונעשה רשות היחיד, אפלו היה כלי על גבי הדף פטור, שהרי עשית המחצה עם ניחת הכלי באין כאחת.

כב. בור שהוא עמוק עשרה ורחב שמונה ברשות הרבים, וזרק מחצלת מרשות הרבים, וחלקה הבור ברחבו לשנים פטור: שהרי עם הנחת הכלי בטלו המחצות, ונעשה כל מקום מהן פחות מארבעה על ארבעה.

כג. בור ברשות הרבים עמוק עשרה ורחב ארבעה, מלא מים, וזרק לתוכו חפץ, ונח על גבי המים חייב, שאין המים מבטלין המחצות; היה מלא פרות, וזרק לתוכו פטור, שהרי מעטו הפרות את שעורו.

כד. רקק מים שהוא עובר ברשות הרבים, ורבים מהלכין בו אם אין בעמקו עשרה טפחים, הרי הוא כרשות הרבים, בין שהיה

רַחֵב אֶפְלוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, בֵּין שְׁלֹא הָיָה בִּרְחִבּוֹ אַרְבַּעַת טַפָּחִים :
שֶׁהָרִי רַב הָעַם מְדַלְּגִין עָלָיו, וְאֵין מְהַלְכִין בְּתוֹכוֹ, הוּאִיל וְאֵין
בְּעַמְקוֹ עֲשָׂרָה, הָרִי הוּא רְשׁוֹת הָרָבִים. וְאִם יֵשׁ בְּעַמְקוֹ עֲשָׂרָה
אוֹ יֵתֶר, הָרִי הוּא כְּרַמְלִית כְּשֶׁאֵר הַיָּמִים וְהוּא שֵׁשׁ בִּרְחִבּוֹ
אַרְבַּעַת טַפָּחִים אוֹ יֵתֶר עַל כֵּן, שְׂאִין כְּרַמְלִית פְּחוּתָה מֵאַרְבַּעָה.